

Sygn. akt II Ca 320/22

POSTANOWIENIE

Dnia 30 czerwca 2022 r.

Sąd Okręgowy w Piotrkowie Trybunalskim II Wydział Cywilny Odwoławczy w składzie następującym:

Przewodniczący: Sędzia Paweł Hochman

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w dniu 30 czerwca 2022 r.

sprawy z wniosku M. O. (1)

przy udziale P. O.

o podział majątku wspólnego

na skutek apelacji wniesionej przez uczestnika

od postanowienia Sądu Rejonowego w Piotrkowie Trybunalskim z dnia 10 lutego 2022 r. sygn. akt I Ns 1319/16

postanawia:

- 1. oddalić apelację;**
- 2. ustalić, iż każdy z uczestników ponosi koszty postępowania odwoławczego związane ze swoim udziałem w sprawie.**

Paweł Hochman

Sygn. akt II Ca 320/22

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 10 lutego 2022 roku Sąd Rejonowy w Piotrkowie Tryb. ustalił, że w skład majątku wspólnego P. O. i M. O. (2) z domu D., których małżeńska wspólność ustawowa ustała z dniem 10 lutego 2013 roku na mocy prawomocnego wyroku Sądu Rejonowego w Piotrkowie Tryb. z dnia 4 grudnia 2014 roku, wydanego w sprawie III RC 319/14 wchodzi zabudowana nieruchomość położona w P. przy ulicy (...), stanowiąca działkę oznaczona w ewidencji gruntów numer (...) o powierzchni (...) ha, dla której w Wydziale Ksiąg Wieczystych Sądu Rejonowego w Piotrkowie Tryb. prowadzona jest księga wieczysta o numerze (...) (pkt 1), dokonał podziału majątku wspólnego uczestników, w ten sposób, że ww. nieruchomość przyznał na wyłączną własność P. O. wraz z zabudowaniami (pkt 2), zasądził od P. O. na rzecz M. O. (1) tytułem spłaty pieniężnej kwotę 232.500 złotych z tym, że płatność tej kwoty rozłożył na trzy raty: a) 1 rata w wysokości 100.000 złotych płatna w terminie 7 dni od dnia uprawomocnienia się niniejszego postanowienia; b) 2 rata w wysokości 32.500 złotych płatna w terminie 6 miesięcy od dnia uprawomocnienia się niniejszego postanowienia; c) 3 rata w wysokości 100.000 złotych płatna w terminie 18 miesięcy od dnia uprawomocnienia się niniejszego postanowienia z ustawowymi odsetkami w razie uchybienia terminu płatności którejkolwiek z rat (pkt 3). Ponadto Sąd Rejonowy zasądził od M. O. (1) na rzecz P. O. kwotę 96.409,31 złotych z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia uprawomocnienia się niniejszego postanowienia do dnia zapłaty (pkt 4), oddalił roszczenie P. O. wobec M. O. (1) o zapłatę w pozostałej części (pkt 5), umorzył postępowanie w zakresie części wniosku o podział

majątku wspólnego dotyczącego ruchomości (pkt 6) oraz pozostawił rozstrzygnięcie w zakresie kosztów postępowania referendarzowi przy przyjęciu, że strony ponoszą po połowie koszty postępowania (pkt 7).

Podstawę powyższego rozstrzygnięcia stanowiły następujące ustalenia faktyczne i rozważania prawne Sądu Rejonowego:

Strony zawarły związek małżeński w dniu (...) roku w P.. Małżeństwo stron zostało rozwiązane przez rozwód orzeczeniem z dnia 30 lipca 2014 roku przez Sąd Okręgowy w Piotrkowie Tryb.

Wyrokiem z dnia 4 grudnia 2014 roku Sąd Rejonowy w Piotrkowie Tryb. ustanowił rozdzielność majątkową pomiędzy stronami z dniem 10 lutego 2013 roku w sprawie III RC 319/14. Wyrok ten uprawomocnił się w dniu 16 grudnia 2014 roku.

W dniu 2 lutego 2009 roku strony zawarły z(...)S.A. umowę kredytu hipotecznego o nr (...) w kwocie 250.000 CHF na pokrycie kosztów budowy domu na działce przy ul. (...) w P. Całkowita spłata zobowiązania przypada na 4 lutego 2044 roku. Strony ponoszą odpowiedzialność solidarną za spłatę rat kredytowych, a ich udziały w spłacie są równe.

Strony w wybudowanym domu zamieszkały wspólnie w 2009 roku.

W skład majątku wspólnego P. O. i M. O. (2) z domu D., których małżeńska wspólność ustawowa ustała z dniem 10 lutego 2013 roku na mocy prawomocnego wyroku Sądu Rejonowego w Piotrkowie Trybunalski z dnia 4 grudnia 2014 roku, wydanego w sprawie III RC 319/14 wchodzi zabudowana nieruchomość położona w P. przy ulicy (...) stanowiąca działkę oznaczona w ewidencji gruntów numer (...)o powierzchni (...) ha, dla której w Wydziale Ksiąg Wieczystych Sądu Rejonowego w Piotrkowie Tryb. prowadzona jest księga wieczysta o numerze (...).

W dniu 28 lutego 2011 roku strony zawarły umowę kredytu konsolidacyjnego na pokrycie kosztów umeblowania ww. domu. Strony ponoszą odpowiedzialność solidarną za spłatę rat kredytowych, a ich udziały w spłacie są równe.

Tytułem kredytu konsolidacyjnego łącznie spłacono 44.584,65 złotych. Wszystkie wpłaty były realizowane wyłącznie przez uczestnika po dniu 10 lutego 2013 roku, tj. po dacie sądowego ustanowienia rozdzielności majątkowej stron.

W dniu 1 stycznia 2013 roku nastąpiła fuzja banku (...) S.A. z (...) S.A.

Odnosnie kredytu hipotecznego, kapitał pozostały do spłaty na dzień 30 czerwca 2016 roku wynosił 75.272,66 CHF, a odsetki 170 CHF. Prowizja od wcześniejszej spłaty wynosi 3%, minimum 500 złotych.

Kapitał pozostały do spłaty na dzień 31 marca 2018 roku wynosił 72.195, 44 CHF (265.130,53 złotych), a odsetki 168,36 CHF.

W okresie od 10 lutego 2013 roku do 8 kwietnia 2021 roku spłacony został kredyt hipoteczny w wysokości 13.162,16 CHF i spłacone odsetki 27,97 CHF.

Kapitał pozostały do spłaty na dzień 8 kwietnia 2021 roku wynosił 66.377,16 złotych.

W dniu 10 lutego 2013 roku wnioskodawczyni wraz z dziećmi opuściła dom. Od 10 lutego do 8 kwietnia oraz od 21 lipca 2013 roku wnioskodawczyni mieszkała stale wraz z dziećmi u jej rodziców w P., a od 9 kwietnia 2013 roku do 30 czerwca 2013 roku mieszkała z dziećmi w wynajętym mieszkaniu w P. przy ul. (...).

Do chwili obecnej zamieszkuje stale wraz z dziećmi w P., gdzie od 1 września 2013 roku wynajmuje mieszkanie w bloku płacąc czynsz plus rachunki za wodę, elektryczność i gaz.

Od dnia 10 lutego 2013 roku na nieruchomości objętej wnioskiem wnioskodawczyni bywała sporadycznie, podczas urlopów wypoczynkowych z dziećmi. Od 2016 roku wnioskodawczyni nie przebywała na nieruchomości.

Strony podzieliły się rzeczami ruchomymi w 2013 roku, kiedy to wnioskodawczyni wyprowadziła się z domu.

Uczestnik zamieszkuje przedmiotową nieruchomość jedynie w okresie letnim. Wnioskodawczyni proponowała mu sprzedaż nieruchomości z uwagi na brak możliwości spłacania kredytów zaciągniętych na dom.

Uczestnik przed ustanowieniem rozdzielności majątkowej i po jej ustanowieniu uiszczał opłaty tytułem spłat rat kredytów, opłat za energię i wodę, ubezpieczenie domu, opłaty adiacenckiej za przyłącze kanalizacji i podatku od nieruchomości.

Ubezpieczenie domu było konieczne z uwagi na wypełnienie z zobowiązań wynikających z umowy kredytu hipotecznego.

W okresie od lutego 2013 roku do lutego 2016 roku uczestnik uiszczył opłaty związane z nieruchomością w łącznej kwocie 106.638,18 złotych, w tym: raty kredytu konsolidacyjnego (44.541,06 złotych), raty kredytu hipotecznego (51.066,67 złotych), podatek od nieruchomości (3.988,08 złotych), ubezpieczenie budynku (1.507 złotych), opłata adiacencka za przyłącze kanalizacyjne do budynku (1.551,93 złotych), opłaty za wodę (1.566,85 złotych) i energię elektryczną (2.416,59 złotych).

W okresie od lutego do grudnia 2016 roku uczestnik uiszczył opłaty związane z nieruchomością w łącznej kwocie 15.745,83 złotych, w tym: raty kredytu hipotecznego (13.940,56 złotych), podatek od nieruchomości (1.046,60 złotych), ubezpieczenie budynku (198 złotych), opłaty za wodę (299,73 złotych) i energię elektryczną (260,94 złotych).

W okresie od stycznia do września 2017 roku uczestnik uiszczył opłaty związane z nieruchomością w łącznej kwocie 13.693,88 złotych, w tym: raty kredytu hipotecznego (12.321,54 zł), podatek od nieruchomości (777 złotych), ubezpieczenie budynku (372 złote), opłaty za wodę (59 złotych) i energię elektryczną (163,50 złotych).

W okresie od września 2017 roku do kwietnia 2018 roku uczestnik uiszczył opłaty związane z nieruchomością w łącznej kwocie 9.861,18 złotych, w tym: raty kredytu hipotecznego (8.824,70 złotych), podatek od nieruchomości (519 złotych), ubezpieczenie budynku (372 złotych), opłaty za wodę (48,44 złotych) i

energię elektryczną (97,05 złotych).

Powyższe wyliczenia za okres od lutego 2013 roku do kwietnia 2018 roku zgadzają się w przeważający sposób z wyliczeniami biegłego ds. bankowości.

W okresie od kwietnia do września 2018 roku uczestnik uiszczył opłaty związane z nieruchomością w łącznej kwocie 7.148,99 złotych, w tym: raty kredytu hipotecznego (6.477,92 złotych), podatek od nieruchomości (516 złotych), opłaty za wodę (24,26 złotych) i energię elektryczną (130,81 złotych).

W okresie od września 2018 roku do lutego 2019 roku uczestnik uiszczył opłaty związane z nieruchomością w łącznej kwocie 7.078,09 złotych, w tym: raty kredytu hipotecznego (6.535,45 złotych), podatek od nieruchomości (258 złotych), ubezpieczenie budynku (187 złotych), opłaty za wodę (36,45 złotych) i energię elektryczną (61,19 złotych).

W okresie od marca 2019 roku do grudnia 2020 roku uczestnik uiszczył opłaty związane z nieruchomością w łącznej kwocie 34.497,06 złotych, w tym: raty kredytu hipotecznego (31.320,46 złotych), podatek od nieruchomości (2.185 złotych), ubezpieczenie budynku (186 złotych i 355 złotych), opłaty za wodę (135,06 złotych) i energię elektryczną (295,54 złotych) i opłata za zajęcie pasa drogowego (20 złotych).

W okresie od stycznia do czerwca 2021 roku uczestnik uiszczył opłaty związane z nieruchomością w łącznej kwocie 9.733,26 złotych, w tym: raty kredytu hipotecznego (8.665,83 złotych), podatek od nieruchomości (576 złotych), ubezpieczenie budynku (373 złotych), opłaty za wodę (37,32 złotych) energię elektryczną (81,11 złotych).

W okresie od czerwca do października 2021 roku uczestnik uiszczył opłaty związane z nieruchomością w łącznej kwocie 6.250,92 złotych, w tym: raty kredytu hipotecznego (5.884,78 złotych), podatek od nieruchomości (288 złotych), opłaty za wodę (25,26 złotych) i energię elektryczną (52,88 złotych).

Wartość rynkowa nieruchomości według stanu z dnia 26 grudnia 2014 roku wynosi 465.000 złotych.

Uczestnik jest osobą ze schorzeniami (...), związanymi z usunięciem guza mózgu. Uczestnik korzysta z pomocy finansowej rodziców, którzy zapewniają mu artykuły spożywcze i dokładają się do raty kredytu, co nie dopuszcza do licytacji domu przez komornika.

Uczestnik pracuje jako ochroniarz, zarabiał w 2018 roku 1.450 złotych i pobierał rentę w wysokości 850 złotych. W 2018 roku uczestnik płacił alimenty w wysokości 1.000 złotych miesięcznie.

Wnioskodawczyni pracuje jako pracownik socjalny w J.. Zarabiała 1328 złotych netto w 2018 roku. Mieszka razem z dwójką dzieci, korzysta z pomocy rodziców i rodzeństwa.

Wnioskodawczyni posiadała konto bankowe w (...), na które wpływała jej pensja i pensja jej męża, gdy byli małżeństwem. Na koncie w 2018 roku był debet w wysokości 2.000 złotych. Na to konto wpływały alimenty męża.

(...) S.A. potwierdził posiadanie konta przez M. O. (1). M. O. (1) ponosiła opłaty za prowadzenie konta.

Ojciec wnioskodawczyni J. D. pomagał w pracach budowlanych przy budowie domu stron. Swoją pracę i materiały wycenił na około 17.000 złotych.

Z kolei rodzice uczestnika podarowali małżonkom działkę pod budowę domu.

Sąd Rejonowy pominął dowód z wyliczeń kalkulatora odsetek ustawowych z uwagi na niezasadność naliczenia odsetek od kwoty spłaty wnioskodawczyni na rzecz uczestnika za uiszczenie rat i zobowiązań od wspólnej nieruchomości w sposób terminowy.

Z uwagi na utratę aktualności uprzednich operatów szacunkowych Sąd I instancji dopuścił dowód z opinii biegłego C. U. i wartość nieruchomości oparł na podstawie operatu szacunkowego z dnia 8 września 2021 roku, w którym biegła obliczyła wartość nieruchomości według stanu z dnia 26 grudnia 2014 roku na kwotę 465.000 złotych, czego ostatecznie strony nie negowały.

W świetle poczynionych w sprawie ustaleń faktycznych Sąd Rejonowy zważył, że zgodnie z treścią art. 567 § 3 k.p.c. do postępowania o podział majątku wspólnego po ustaniu wspólności majątkowej między małżonkami stosuje się odpowiednio przepisy o dziale spadku (art. 680-689 k.p.c.). Stosownie natomiast do treści art. 688 k.p.c. do działu spadku stosuje się odpowiednio przepisy dotyczące zniesienia współwłasności (art. 617-625 k.p.c.).

Art. 31 § 1 k.r.o. stanowi, że wspólność majątkowa (wspólność ustawowa) obejmuje przedmioty majątkowe nabyte w czasie jej trwania przez oboje małżonków lub przez jednego z nich (majątek wspólny). Przedmioty majątkowe nieobjęte wspólnością ustawową należą do majątku osobistego każdego z małżonków, ich katalog zawiera art. 33 k.r.o.

Po ustaniu wspólności majątkowej każdy z małżonków może wystąpić do sądu z wnioskiem o podział majątku wspólnego – w razie śmierci jednego z małżonków uprawnienie takie przysługuje jego spadkobiercy. Przepis art. 46 k.r.o. stanowi o tym, że do podziału majątku objętego uprzednio wspólnością majątkową w kwestiach nieuregulowanych przepisami kodeksu rodzinnego i opiekuńczego stosuje się odpowiednio przepisy kodeksu cywilnego o dziale spadku tj. art. 1035-1046 k.c. Z kolei art. 1035 k.c. przewiduje, że do działu spadku i wspólności majątku spadkowego, a zatem także do podziału majątku wspólnego po ustaniu małżeńskiej wspólności majątkowej stosuje się odpowiednio przepisy o współwłasności w częściach ułamkowych, tj. art. 210-221 k.c.

Zgodnie z art. 211 k.c. każdy ze współwłaścicieli może żądać, ażeby zniesienie współwłasności nastąpiło przez podział rzeczy wspólnej. Rzecz, która nie daje się podzielić, jak stanowi art. 212 § 2 k.c., może być przyznana stosownie do okoliczności jednemu ze współwłaścicieli z obowiązkiem spłaty pozostałych albo sprzedana stosownie do przepisów kodeksu postępowania cywilnego.

Z mocy art. 684 k.p.c. sąd ustala skład i wartość majątku podlegającego podziałowi. W nauce prawa i w orzecznictwie podkreśla się, że podział majątku wspólnego obejmuje składniki należące do tego majątku w dacie ustania wspólności oraz istniejące w chwili dokonywania podziału – rozliczeniu podlega całość stosunków majątkowych między małżonkami według stanu na dzień ustania wspólności ustawowej, natomiast przedmiotem podziału pozostaje stan czynny masy majątkowej w czasie orzekania o podziale (por. uzasadnienie postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 7 kwietnia 1994 roku, III CZP 41/94, Biul. SN 1994, nr 5, s.22).

W przedmiotowej sprawie wnioskodawczyni M. O. (1) oraz uczestnik P. O. wnosili o podział majątku wspólnego, przy czym w toku postępowania uczestnicy dokonali w istocie zgodnego ustalenia co do sposobu podziału nieruchomości. Nie było również sporne to, że udziały małżonków są równe.

Pomiędzy stronami sporne było rozliczenie dotychczas poniesionych opłat, uiszczanych przez uczestnika związanych z utrzymaniem nieruchomości, w tym rozliczenie kredytu hipotecznego, który strony wspólnie zaciągnęły na budowę nieruchomości objętej podziałem. Wnioskodawczyni nie oponowała, aby rozliczyć raty kredytu za okres, w którym wyłącznie uczestnik spłacał ich wspólne zobowiązania, podważając jednakże część opłat, m. in. za wodę i prąd, z uwagi na to, że od 2013 roku nie zamieszkuje ona posesji.

Zgodnie z art. 618 § 1 k.p.c. w postępowaniu o zniesienie współwłasności sąd rozstrzyga także spory o prawo żądania zniesienia współwłasności i o prawo własności, jak również wzajemne roszczenia współwłaścicieli z tytułu posiadania rzeczy. Rozstrzygając spór o prawo żądania zniesienia współwłasności lub o prawo własności, sąd może wydać w tym przedmiocie postanowienie wstępne, natomiast zgodnie z § 2 z chwilą wszczęcia postępowania o zniesienie współwłasności odrębne postępowanie w sprawach wymienionych w paragrafie poprzedzającym jest niedopuszczalne. Sprawy będące w toku przekazuje się do dalszego rozpoznania sądowi prowadzącemu postępowanie o zniesienie współwłasności.

Zdaniem Sądu I instancji żądanie uczestnika spłaty na jego rzecz połowy opłat, które uiszczał w związku z posiadaniem i utrzymywaniem wspólnej nieruchomości stron, było częściowo zasadne, a z uwagi na ww. przepis, możliwe było rozpatrzenie tego roszczenia w przedmiotowym postępowaniu o zniesienie współwłasności. Pisma procesowe uczestnika tytułowane jako pozwy stanowiły w istocie wyrażenie woli odnośnie spłat wspólnych zobowiązań.

Sąd Rejonowy ustalił, że w skład majątku wspólnego P. O. i M. O. (2) z domu D., których małżeńska wspólność ustawowa ustala z dniem 10 lutego 2013 roku na mocy prawomocnego wyroku Sądu Rejonowego w Piotrkowie Tryb. z dnia 4 grudnia 2014 roku, wydanego w sprawie III RC 319/14 wchodzi zabudowana nieruchomość położona w P. przy ulicy (...), stanowiąca działkę oznaczona w ewidencji gruntów numer (...) o powierzchni (...) ha, dla której w Wydziale Ksiąg Wieczystych Sądu Rejonowego w Piotrkowie Tryb. prowadzona jest księga wieczysta o numerze (...). Powyższe ustalenie nie było pomiędzy stronami sporne, potwierdza to również treść księgi wieczystej.

Strony zgodziły się co do przyznania nieruchomości na rzecz uczestnika, a zatem Sąd I instancji dokonał podziału majątku wspólnego stron, w ten sposób, iż nieruchomość opisaną w punkcie pierwszym przyznać na wyłączną własność P. O. wraz z zabudowaniami.

Wartość składników majątku została ostatecznie ustalona zgodnie z ostatnią opinią biegłej, którą to wartość Sąd Rejonowy przyjął także ustalając wysokość spłaty od uczestnika na rzecz wnioskodawczyni.

Co istotne, w sprawie o podział majątku wspólnego małżonków, obejmującego nieruchomość obciążoną hipoteką zabezpieczającą udzielony małżonkom kredyt bankowy, sąd przydzielając tę nieruchomość na własność jednego

z małżonków ustala jej wartość, jeżeli nie przemawiają przeciwko temu ważne względy, z pominięciem wartości obciążenia hipotecznego (por uchwała Sądu Najwyższego z dnia 28 marca 2019 roku, III CZP 21/18).

Skoro zatem wartość rynkowa nieruchomości według stanu na dzień 26 grudnia 2014 roku, a cen aktualnych wynosi 465.000 złotych, przy czym udziały stron są równe, to Sąd I instancji zasądził od uczestniczka na rzecz wnioskodawczyni kwotę 232.500 złotych tytułem spłaty płatną w trzech ratach: 1 rata w wysokości 100.000 złotych płatna w terminie 7 dni od dnia uprawomocnienia się niniejszego postanowienia, 2 rata w wysokości 32.500 złotych płatna w terminie 6 miesięcy od dnia uprawomocnienia się niniejszego postanowienia i 3 rata w wysokości 100.000 złotych płatna w terminie 18 miesięcy od dnia uprawomocnienia się niniejszego postanowienia, z ustawowymi odsetkami w razie uchybienia terminu płatności którejkolwiek z rat.

W ocenie Sadu Rejonowego okoliczność, że nieruchomość jest obciążona kredytem hipotecznym nie miała znaczenia dla ustalenia jej wartości. Okres zapłaty drugiej raty umożliwi uczestnikowi zorientowanie się w kwestii uzyskania kredytu, bądź sprzedaży nieruchomości, gdyż jak twierdzi uczestnik obecnie bez pomocy rodziców nie byłby w stanie spłacić całości zobowiązań. Uczestnik, chcąc zachować nieruchomość za wszelką cenę, nie godząc się na jej sprzedaż, co umożliwiłoby stronom spłatę ich wspólnych zobowiązań, powinien był przewidywać, że będzie się musiał zmierzyć z tak wysoką spłatą. Zdaniem Sądu meritii, wskazać należy, że wysokość spłaty określa zawsze wartość udziału w majątku wspólnym. W istocie pierwsza rata nieomalże wyrównuje się z kwotą zasądzoną od wnioskodawczyni na rzecz uczestnika.

Sąd I instancji nie miał możliwości potrącenia kwoty spłaty uczestnika za nieruchomość z kwotą zasądzoną od wnioskodawczyni tytułem zwrotu nakładów, albowiem nie domagały się tego strony, reprezentowane przez profesjonalnych pełnomocników.

Sąd Rejonowy zasądził od M. O. (1) na rzecz P. O. kwotę 96.409,31 złotych z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia uprawomocnienia się niniejszego postanowienia do dnia zapłaty. W skład tej kwoty wchodzi: 66.358,20 złotych – raty kredytu hipotecznego, 775,96 złotych – uiszczona opłata adiacencka, 5.076,95 złotych – podatek od nieruchomości, 1.917,50 złotych – ubezpieczenie nieruchomości, 22.270,80 złotych – raty kredytu konsolidacyjnego oraz 10 złotych – opłata za zajęcie pasa drogowego.

Powyższe kwoty stanowiły połowę wartości uiszczonych kwot przez uczestnika w latach 2013-2021, a których spłacanie stanowiło obowiązek obu stron. Sumy wyliczone obok każdego tytułu były zgodne z wyliczeniami uczestnika, które wskazywał w pismach procesowych zatytułowanych jako pozwycie o zapłatę, zostały udowodnione poprzez potwierdzenia przelewów, faktury, rachunki, dokumentację przedłożoną od banków, decyzje dotyczące podatku, polisy ubezpieczeniowe, potwierdzenia uiszczenia opłat.

Kwota 66.358,20 złotych stanowiła połowę kwoty uiszczonej przez uczestnika na przestrzeni lat zgodnie z przedkładanymi pismami, tj. łącznie 132.716,37 złotych (51.066,67 złotych + 13.940,56 złotych + 8.824,70 złotych + 6.477,92 złotych + 6.535,45 złotych + 31.320,46 złotych + 8.666,83 złotych + 5.884,78 złotych).

Opłata adiacencka wyniosła jednorazowo 1.551,93 złotych, stąd połowa tej kwoty wyniosła 775,96 złotych.

Kwota za podatek w wysokości 5.076,95 złotych to połowa uiszczonego przez uczestnika podatku w kwocie 10.153,69 złotych.

Kredyt konsolidacyjny został pokryty przez uczestnika w całości tj. łącznie 44.541,06 złotych, stąd kwota 22.270,80 złotych.

Opłaty za ubezpieczenie budynku były uiszczane przez powoda w wykazanej wysokości, zasadnym było żądanie kwoty tym tytułem od wnioskodawczyni, skoro było to obligatoryjnym warunkiem ich wspólnego zobowiązania w postaci kredytu hipotecznego. Opłata za zajęcie pasa drogowego w wysokości 20 złotych również została przez uczestnika wykazana.

Sąd I instancji oddalił roszczenie o zapłatę P. O. wobec M. O. (1) w pozostałej części, tj. w części dotyczącej zwrotu połowy opłat uiszczanych przez uczestnika za zużycie wody i prądu na nieruchomości, a także w zakresie żądanych odsetek od kwoty żądanej tytułem spłaty za zobowiązania wspólne stron. Uczestnik nie wykazał, aby wnioskodawczyni zużywała wodę i prąd w przedmiotowej nieruchomości, skoro od 2013 roku wyprowadziła się ze wspólnie zajmowanego domu, co było bezsporne.

Wnioskodawczyni wskazywała, że bywała na nieruchomości sporadycznie w latach 2013-2016, a od 2017 roku wyłącznie uczestnik korzysta z przedmiotowej nieruchomości. Tłumaczenia uczestnika, że mieszka w domu jedynie w okresie letnim, a za wodę i prąd musi płacić z góry, czy się mieszka, czy nie mieszka, nie znajdują jakiegokolwiek potwierdzenia w zebranych materiale dowodowym.

Wysokości wskazane przez uczestnika różnią się pomiędzy sobą na przestrzeni miesięcy, a po drugie, wnioskodawczyni wielokrotnie wskazywała, że najchętniej nieruchomość by sprzedała, gdyż generuje kolejne koszty, pomimo jej niewykorzystywania w pełni, czego zdaje się nie widzieć uczestnik. Zatem powyższe żądanie, jako nieudowodnione, niezasadne i sprzeczne z zasadami współżycia społecznego, przy uwzględnieniu, że wnioskodawczyni mieszka z dwójką dzieci jej i uczestnika i również musi opłacać rachunki za wodę i prąd, podlegało oddaleniu.

Oddaleniu podlegało również żądanie uczestnika odsetek ustawowych za zwłokę od rat kredytu wpłaconych przez niego po dniu 10 lutego 2013 roku z uwagi na to, że w istocie z każdą wpłaconą ratą zwiększał się jego procentowy udział we współwłasności, co skutkowało przy rozliczaniu spłaty odliczeniem od 50% wartość nieruchomości połowy kwoty uiszczonych rat, stąd sumarycznie uczestniczka otrzyma kwotę poniżej 50 % wartości nieruchomości.

Sąd Rejonowy nie uwzględnił wniosku M. O. (1) o rozliczenie kosztów prowadzenia konta bankowego w (...)S.A., w tym debetu w wysokości 2.000 złotych (kredyt odnawialny) z tego względu, że wnioskodawczyni nie wykazała, aby uczestnik korzystał z tych środków, a także nie zostało wykazane, aby wnioskodawczyni nie mogła w każdej chwili zamknąć tego rachunku bez zgody uczestnika, a tym samym zaprzestać ponoszenia kosztów prowadzenia tego rachunku.

Ponadto wobec ostatecznego, zgodnego stanowiska stron Sąd I instancji umorzył postępowanie na podstawie art. 355 k.p.c. w zakresie części wniosku o podział majątku wspólnego dotyczącego nieruchomości.

Rozstrzygnięcie w zakresie kosztów postępowania Sąd Rejonowy pozostawił referendarzowi sądowemu przy przyjęciu, że każdy z uczestników ponosi koszty związane ze swoim udziałem w sprawie (art. 520 § 1 k.p.c.). Udziały obojga małżonków w majątku wspólnym są równe, a interesy obojga byłych małżonków w zakończeniu stanu wspólności składników majątkowych pozostałych po ustaniu małżeństwa są zbieżne.

Od powyższego postanowienia wniósł w dniu 13 kwietnia 2022 roku (data nadania w placówce pocztowej) apelację uczestnik P. O.. Apelujący zaskarżył postanowienie:

1) w punkcie „3”, zarzucając naruszenie prawa procesowego, które miało istotny wpływ na treść zapadłego postanowienia, tj. art. 618 § 3 k.p.c. poprzez bezzasadne przyjęcie, że P. O. po uprawomocnieniu się postanowienia o podział majątku dorobkowego, w skład którego wchodziła zabudowana nieruchomość obciążona kredytem hipotecznym zaciągniętym przez strony przedmiotowego postępowania solidarnie, będzie uprawniony do zgłoszenia roszczeń regresowych w stosunku do wnioskodawczyni z tytułu spłaty kredytu hipotecznego ponad swój udział, pomimo wyraźnego wyłączenia możliwości zgłoszenia takiego roszczenia, tym samym przy przysądzonej własności nieruchomości na rzecz uczestnika postępowania ponosi on realne ryzyko spłaty całości zaciągniętego kredytu hipotecznego, w tym zakresie rozstrzygnięcie zawarte w punkcie „3” w sposób diametralny narusza wyżej cytowany przepis prawa procesowego, w konsekwencji braku odliczenia od wartości nieruchomości wspólnej pozostałej kwoty niespłaconego kredytu hipotecznego w udziale przypadającym na jednego z byłych małżonków;

2) w punkcie „5” zarzucając naruszenie prawa materialnego, tj. art. 481 § 1 k.c. poprzez jego niezastosowanie, w konsekwencji czego oddalono roszczenie uczestnika postępowania o zasądzenie na jego rzecz od wnioskodawczyni rat

kredytu hipotecznego i konsolidacyjnego ponad przypadający mu udział w tym zobowiązaniu bez należnych odsetek ustawowych, liczonych od dnia następnego po wpłynięciu raty kredytu na rachunek bankowy kredytodawcy, biorąc pod uwagę fakt, że uczestnik został pozbawiony możliwości korzystania z kapitału połowy wpłaconej raty, przy biernej postawie wnioskodawczyni, która po ustaniu wspólności ustawowej nie zapłaciła żadnej części przypadającej na nią rat kredytu hipotecznego;

3) w punkcie „7” zarzucając naruszenie art. 520 k.p.c. poprzez błędne wydanie rozstrzygnięcia w zakresie rozliczenia kosztów postępowania po połowie na wnioskodawczynię i uczestnika, w sytuacji gdy większość kosztów postępowania w postaci dopuszczenia dowodu z dwóch opinii biegłych ds. szacowania wartości nieruchomości była wywołana poprzez niezjednaną postawę w tym zakresie wnioskodawczyni, która bezpodstawnie dążyła do zawyżenia wartości nieruchomości poprzez wnioskowanie o kolejne opinie biegłych, które nie przyniosły zakładanego rezultatu.

Wskazując na powyższe apelujący wniósł o zmianę zaskarżonego postanowienia w punkcie „3” poprzez jego uchylenie w zakresie spłat zasądzonych od uczestnika na rzecz wnioskodawczyni, w punkcie „5” poprzez rozliczenia w ramach podziału majątku wspólnego pozostałej części niespłaconego kredytu hipotecznego w części przypadającej na wnioskodawczynię i dokonania zapłaty przez wnioskodawczynię na rzecz uczestnika kwoty określonej w punkcie „4” wraz z ustawowymi odsetkami od następnego dnia przypadającego po zapłacie poszczególnych rat kredytu, bądź też ewentualnie o uchylenie zaskarżonego postanowienia i przekazanie Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania.

W odpowiedzi na apelację pełnomocnik wniósł o jej oddalenie oraz o zasądzenie od uczestnika zwrotu kosztów procesu, w tym z tytułu kosztów zastępstwa procesowego przez I i II instancją, według norm przepisanych.

Sąd Okręgowy zważył co następuje:

Apelacja nie zasługuje na uwzględnienie.

Nie ma racji apelujący wskazując, że Sąd I instancji bezzasadnie przyjął, że uczestnik po uprawomocnieniu się postanowienia o podziale majątku dorobkowego, w skład którego wchodziła zabudowana nieruchomość obciążona kredytem hipotecznym zaciągniętym przez strony przedmiotowego postępowania solidarnie, będzie uprawniony do zgłoszenia roszczeń regresowych w stosunku do wnioskodawczyni z tytułu spłaty kredytu hipotecznego ponad swój udział, pomimo wyraźnego wyłączenia możliwości zgłoszenia takiego roszczenia w świetle treści art. 618 § 3 k.p.c.

Kwestia powyższa była objęta przedmiotem uchwały 7 sędziów Sądu Najwyższego z dnia 27 lutego 2019 roku w sprawie III CZP 30/18, (Legalis 1879403) w której stwierdzono jednoznacznie, że art. 618 § 3 k.p.c. nie wyłącza dochodzenia między małżonkami roszczenia o zwrot kwoty zobowiązania zabezpieczonego hipoteką, spłaconego przez jednego z nich po uprawomocnieniu się postanowienia o podziale majątku wspólnego. W uzasadnieniu powyższej uchwały Sąd Najwyższy wskazał, że prezentowany w orzecznictwie pogląd o wyłączeniu roszczenia o zwrot części spłaconego długu był konsekwencją przyjmowanego sposobu ustalania wartości nieruchomości obciążonej hipoteką przez pomniejszanie jej rynkowej wartości o kwotę niespłaconego kredytu. Stanowisko to jednak nietrafnie odwoływało się do prekluzji wynikającej z art. 618 § 3 k.p.c., regulującego stosunki między współwłaścicielami, i pomijało unormowania kodeksu cywilnego dotyczące praw i obowiązków dłużników zobowiązanych solidarnie. Nie budzi zaś wątpliwości, że raty kredytu zapłacone przez jednego z byłych małżonków już po podziale majątku wspólnego, a więc po zniesieniu współwłasności, nie mogą być kwalifikowane jako wydatek współwłaściciela. W orzecznictwie ugruntowany jest pogląd, że art. 618 § 3 k.p.c. ma charakter wyjątkowy, co wyłącza wykładnię rozszerzającą, że obejmuje on również roszczenie osób, które przez zniesienie współwłasności utraciły status współwłaściciela (por. uchwały Sądu Najwyższego z dnia 12 stycznia 1973 rok., III CZP 56/73, Legalis 17404 i z dnia 2 kwietnia 1982 roku, III CZP 10/82, Legalis Nr 23064).

W tej sytuacji, gdyby solidarność zaciągających kredytów małżonków nie wynikała z umowy, podstawy solidarnej odpowiedzialności byłych małżonków należałoby poszukiwać w art. 370 k.c., albo podstawę taką stanowiłby art. 1034 § 1 k.c. mający odpowiednie zastosowanie na skutek odesłania wynikającego z art. 45 k.r.o. Przy solidarnej

odpowiedzialności za dług spełnienie świadczenia przez jednego z dłużników solidarnych uzasadnia powstanie roszczenia regresowego.

Zgodnie z art. 376 k.c. o zakresie roszczenia regresowego rozstrzyga treść istniejącego między współdłużnikami stosunku prawnego. Źródłem stosunku wewnętrznego może być umowa lub przepis ustawy. Przy źródle pozaumownym, biorąc pod uwagę odesłanie do przepisów o wspólności majątku spadkowego, treść stosunku wewnętrznego może regulować art. 1034 k.c. stanowiący, że od chwili działu spadku spadkobiercy ponoszą odpowiedzialność za długi spadkowe w stosunku do wielkości udziałów. Nie można wykluczyć, że byli małżonkowie zgodnie ustalą, który z nich i w jakim zakresie ma uregulować dług, jednak umowa w tym przedmiocie będzie miała skutek tylko między nimi. Należy jednak podkreślić, że przyznanie nieruchomości obciążonej hipoteką jednemu z byłych małżonków na jego wniosek nie jest równoznaczne z jego rezygnacją z roszczenia regresowego wynikającego z art. 376 k.c.

Wbrew zarzutom apelującego Sąd Rejonowy nie naruszył również dyspozycji art. 481 § 1 k.p.c. i prawidłowo zasądził na jego rzecz od wnioskodawczynie połowę spłaconych przez niego rat kredytu hipotecznego i konsolidacyjnego bez należnych odsetek ustawowych liczonych od dnia następnego po wypłynięciu raty kredytu na rachunek bankowy kredytodawcy. W tym zakresie należy podzielić w pełni argumentację przytoczoną w pisemnych motywach zaskarżonego postanowienia, że w istocie z każdą wpłaconą ratą zwiększał się procentowy udział uczestnika we współwłasności, co skutkowało przy rozliczaniu spłaty odliczeniem od 50% wartość nieruchomości połowy kwoty uiszczonych rat, stąd też sumarycznie wnioskodawczynie otrzymała kwotę poniżej 50% wartości nieruchomości.

Za prawidłowe uznać należy także rozstrzygnięcie Sądu I instancji o w przedmiocie kosztów postępowania, które w okolicznościach niniejszej sprawy nie uchybia powołanemu jako jego podstawa przepisowi art. 520 § 1 k.p.c., który stanowi, że w postępowaniu nieprocesowym każdy uczestnik ponosi koszty postępowania związane ze swym udziałem w sprawie.

W tym zakresie wskazać należy, że w sprawach o podział majątku wspólnego nie występuje sprzeczność interesów, o której mowa w art. 520 § 2 i 3 k.p.c., niezależnie od stanowiska stron i zgłaszanych przez nie twierdzeń i wniosków w przedmiocie składu, wartości i sposobu podziału majątku wspólnego. W postępowaniu tym strony są także w równym stopniu zainteresowane rozstrzygnięciem i ich interesy są wspólne o tyle, że celem postępowania jest wyjście ze wspólności majątkowej i uregulowanie wzajemnych stosunków majątkowych (por. chociażby postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 23 października 2013 roku, IV CZ 74/13, Legalis Nr 739741, z dnia 6 czerwca 2012 roku, IV CZ 13/12, Legalis Nr 532417 oraz z dnia 9 sierpnia 2012 roku V CZ 30/12, Legalis Nr 544696).

Okoliczności przedmiotowej sprawy nie wskazują także, aby zachowanie wnioskodawczynie było niesumienne lub oczywiście niewłaściwe. Nie ulega przy tym wątpliwości, że zachowanie strony kwalifikujące do obciążenia jej kosztami postępowania na podstawie art. 520 § 3 k.p.c. musi mieć związek z czynnościami podejmowanymi w toku postępowania, a nie z relacjami zachodzącymi między uczestnikami przed wszczęciem postępowania.

Z tych też względów, Sąd Okręgowy na podstawie art. 385 k.p.c. oddalił apelację uczestnika jako niezasadną.

O kosztach postępowania za instancję odwoławczą orzeczono natomiast na podstawie art. 520 § 1 k.p.c.

Paweł Hochman